

عنوان درسنامه: یار بد

- موضوع:
- مهارت برقراری ارتباط - اخلاق و آداب اسلامی
- مخاطب: نوجوان
- دسته: اخلاق اجتماعی - مهارت‌های زندگی
- هدف اصلی: مهارت دوست‌یابی و پرهیز از دوستی‌هایی که موجب گرفتاری می‌شود.

سیر درسنامه / روش تدریس

- دوست بد خطر ناک تر از مار
- داستان فریب خوردن آدم و حوا
- ارتباط دوست بد و شیطان
- بدترین دوستان
- انواع دوستی
- دوستی با شهدا
- روش تدریس: توضیحی فعال (پرسش و پاسخ؛ مسابقه؛ شعر؛ داستان و قصه گویی)

به نام خدایی که داننده رازهاست نخستین سر آغازِ آغازِ هاست

سوال : بچه ها کی می داند خطر ناک ترین خزنده جهان چیه ؟

مارها از خطرناک ترین خزندگان جهان هستند ، مارها تمایلی برای نیش زدن ندارند و غالباً از نیششان برای شکار کردن استفاده می کنند و شکار خودشان را فلج می کنند، اما هنگامی که احساس خطر می کنند از نیش برای دور کردن دشمن و حفظ جانشان استفاده می کنند.

با این وجود سالانه حدوداً ۵ میلیون مارگزیدگی در سراسر جهان اتفاق می افتد و تقریباً 125 هزار نفر در اثر گزش نیش حشرات جان خود را از دست می دهند. البته فراموش نکنیم که همه ی مارها سمی نیستند و از حدود 3500 گونه مار در سطح جهان فقط 10 درصد یعنی 350 گونه از آنها سمی هستند.

مقاله علمی تحقیقی دکتر روح الله دهقان، استاد دانشگاه علوم پزشکی کاشان

خطرناک تر از مار

بچه ها می توانید چیزی خطرناک تر از مار نام ببرید؟

راهنمایی 1: همه ی شما از نزدیک او را دیده اید و باهاش تماس داشتید.

راهنمایی 2: شاعران درباره اون شعر گفتند و بزرگترها بارها و بارها شما را از نزدیک شدن به او منع کرده اند.

یار بد، بدتر بود از مار بد

یار بد بر جان و بر ایمان زند.

تا توانی می گریز از یار بد

مار بد، تنها تو را بر جان زند

دوست بد اصلاً دوست نیست، ادعای دوستی داره ولی از هر دشمنی هم برای ما خطرناکتره مثل مار در کمین میشینه ، نقشه میکشه و در فرصت مناسب زهرش را میریزه و میره مثل شیطان؛

شیطان چگونه انسانها را فریب می دهد؟

شیطان وقتی کسی رو بخواد فریب بده آیا میاد اول خودشو معرفی میکنه میگه سلام من شیطانم، آدمم تو را جهنمی کنم؟ خیر این طوری که لو میره. هیچ کس به حرفش گوش نمیده. شیطان میاد در کنار همه قرار میگیره مثل دوست. سپس به شما میگه من خیر تو رو میخوام من خوبی تو رو میخوام، من دوست تو هستم، اصلا بین همه ی دوستات من دوست واقعی تو هستم، بعد از اینکه اعتماد تو را جلب کرد، کار بد رو قشنگ جلوه می دهد. او نمی گوید: باسمه تعالی منم شیطان رجیم، اینم دروغ حرام است، پس انجام بده تا راهی آتش جهنم شوی! بلکه میاد میگه: درسته که دروغه ولی اگه الان دروغ نگی کلاه سرت میره، ضرر میکنی، دعوات میکنند، من خیر تو را میخوام دروغ بگو خودت را خلاص کن تموم بشه.

داستان اولین فریب

خداوند وقتی حضرت **آدم و حوا** رو آفرید در یکی از باغهای سرسبز و پوشیده که شبیه بهشت بود قرار داد و به آنها برای خطر فریب شیطان هشدار داد و برای امتحان آنها، خوردن میوه ی درختی را ممنوع کرد. خدا گفت که اصلا نباید به این درخت نزدیک بشید اما انواع و اقسام نعمتها و لذتهای مادی و معنوی را در اختیارشان قرار داد. (آیه 35 سوره مبارکه بقره) آدم و حوا در بهشت مشغول زندگی بودند و از نعمت‌های بهشتی استفاده میکردند. **شیطان** با ظاهری فریبنده و ناشناس به آن باغ بهشتی وارد شد و خود را به صورت دوست دلسوز آدم و حوا نشان داد و شروع کرد به وسوسه کردن آدم و حوا. (آیه 120 سوره مبارکه طه - 20 سوره مباره اعراف)

هی زیر گوششون خوند که چرا از این درخت نمیخورید؟ اگر از این درخت بخورید جاودانه میشید، قسم خورد که من دوست و خیر خواه شما هستم، اگر از این درخت بخورید به یک ریاست و حکومتی تمام نشدنی میرسید، اصلا خداوند که گفته از این درخت نخورید به خاطر این بوده که شما فرشته نشید و الا خوردن از این درخت که اشکال ندارد، آنقدر گفت و گفت و گفت تا آدم و حوا **فریب** خوردند و نافرمانی خداوند حکیم را کردند و باعث شد از آن باغ پر نعمت اخراج شوند.

از شیطان دوری کنید

به نظر شما اگر آدم و حوا می خواستند فریب نخورند بهترین کارچه بود؟ احسنت؛ بهترین کار این بود که اصلا از اول از شیطان دوری می کردند به حرفهای او گوش نمی کردند و به او نزدیک نمی شدند «ولا تقربا» وقتی آنها به حرفهای شیطان گوش کردند آنقدر آنها را وسوسه کرد و گفت و گفت.... تا اونها فریب خوردند.

(منبع: قرآن کریم: سوره های اعراف، طه و بقره)

ارتباط دوست بد و شیطان

دقیقا دوست بد هم همین طوره، بعضیها خیلی به خودشون مطمئنند، میگه درسته که فلانی آدم بد دهنی هست و بی ادبه ولی من از اون تاثیر منفی نمیگیرم چون بچه باحالیه یا رفیق با مرامیه باهانش رفاقت میکنم! نه عزیز من! مسائل اصلا اینطوری که شما میخواهید پیش نمیره!

- اولاً: امکان نداره شما با کسی بچرخید و از اون تاثیر نپذیرید؛
- ثانیاً: وقتی به کسی به صفت منفی داره که می بینی، چندین صفت منفی هم داره که تو ازش خبر نداری و امکان اینکه صفات منفی که برای تو پنهانه را نا خودآگاه بگیری و پیروی کنی خیلی زیاده،
- ثالثاً: اون کسی که به صفت منفی داره امکان اینکه 10 تا صفت منفی دیگه هم پیدا کنه زیاده چون قابلیت پذیرش صفات بد را داره.

شیطان چه شکلی؟

په سوال! بچه ها شیطان چه شکلی هست؟ شاخ داره چشمای قرمز داره؟ سیاهه؟ نه! شیطان خیلی معمولی قیافه ای مثل آدمهای عادی میتونه داشته باشه!

اتفاقاً اشتباه ما اینه که فکر میکنیم شیطان یه موجود عجیب و غریب خیالی شاخ دار با چشمهای قرمز، نه خیر عزیز من همون کسی که کنار تو داره تو را وسوسه میکنه که کار خلافی بکنی، داره تو را به گناه دعوت میکنه، داره تو را تو کار خلاف تشویق میکنه، مانع موفقیت و تحصیل تو هست، همون شیطان؛ به فرموده قرآن کریم برخی شیطانها انسان هستند.

(منبع: آیه 5 و 6 سوره مبارکه ناس / آیه 112 سوره مبارکه انعام)

تعارف نداریم، یعنی همون دوستان منفی من و شما یا شیطانند یا شیطانی، شیطانی کسی هست که کنترل خودش را داده دست شیطان و الان تو تیم شیطان دارند توپ میزنند!

از حضرت امیر علیه السلام سؤال شد: کدام دوست بد است؟ فرمود: کسی که معصیت خدا را برای تو زیبا جلوه دهد. (ای صاحب شر؟ قال: المزیئ لک معصیة الله.)

(بحار الانوار، ج 74، ص 190)

مسابقه بدترین دوستان / جدول

در روایتی دیگر حضرت امیر علیه السلام بدترین دوستان را اینگونه معرفی میکند: حروف جدول را یک در میان کنار هم بگذارید:

پ	ر	ا	ی	ت
ق	ل	ی	و	ف
ر	م	ا	ت	د

جواب مسابقه

تا پول داری رفیقتم

حضرت علی علیه السلام می فرماید: بدترین دوستان کسانی اند که هنگام خوشی و آسایش پیش تو هستند و هنگام گرفتاری و سختی از تو جدا می شوند. / غرر الحکم، ج 4، ص 171

مسابقه کارت بازی

صفات دوستان خوب و دوستان بد نوشته شود و بچه ها وقتی صفت دوست خوب را می بینند، بگویند دوست خوب و وقتی صفات دوست بد را می بینند بگویند: دوست بد.

دوست بد	تبهکار	دوست خوب	خوش اخلاق	دوست بد	احمق
دوست بد	دروغگو	دوست بد	بی نماز	دوست خوب	دانشمند
دوست خوب	امین	دوست خوب	نماز خوان	دوست خوب	دعوت کننده به خوبی
دوست خوب	شجاع	دوست خوب	آینه عیب ها	دوست بد	ترسو
دوست خوب	راستگو	دوست بد	بدقول	دوست خوب	مومن

انواع دوست:1) مورچه ای

با تو دوست میشه برای نفع و استفاده خودش. یا برای قیافه ات یا پول. تا پول داری رفیقتم مثل داستان بالا، فقط به فکر خودشون هستند، وقتی به شما نیاز دارند یا حوصله شان سر رفته با شما ارتباط برقرار می کنند. و وقتی تو بهشون نیاز داری اصلا پیداشون نمیکنی؛ طبیعتا اینها دوستای خوبی نیستند چون

در پریشان حالی و درماندگی

دوست آن باشد که گیرد دست دوست

انواع دوست: 2) مگسی

دوستی که فقط عیوب انسان را می بیند و مسخره میکند، نه اینکه عیبها را ببیند و در خلوت تذکر بده چون یکی از ویژگیهای دوست خوب اینه که مثل آینه باشه عیبها را شخصی تذکر بده ، نه آنکه عیب ما را جلوی دیگران فریاد بزنه!

دوست دارم که دوست عیب مرا
هم چو آینه پیش رو گوید

پیامبر اکرم صلوات الله علیه میفرماید مومنین باید نسبت به هم مثل آینه باشند. / «قال رسول الله
المؤمنُ مرآةُ المؤمنِ»

بحار الانوار، 61، 235.

انواع دوست:3) موریانه ای

انسان را از درون پوک میکند اول متوجه نمیشیم چه بلایی داره سرمون میاد اما بعد از مدتی گرفتاریهای سرآغمون میاد! **موریانه آروم آروم از درون چوب رو میخوره** و متوجه نمیشی یه وقتی میفهمی که دیگه کار از کار گذشته بعضی ها هم مثل موریانه فکر آدم رو خراب میکنند، **افکار بد و غلط رو ذره ذره و ریز ریز** با حرفها و گفتار و رفتارش تو ذهن ما می گنجانن، تو گوشیش عکس و فیلم استغفراللهی و موسیقی غیر مجاز داره راحت جلو تو نگاه میکنه و گوش میدن، گاهی هم از اون عکس و فیلمها برات تعریف میکنه، آروم آروم تو هم کنجکاو و مشتاق میشی ببینی، بعد چند تا از اون فایلها را برات میریزه و این ماجرا ادامه پیدا میکنه تا جایی که یک دفعه متوجه میشی در منجلاب فساد و تباهی گیر افتادی؛ **یا شبهات را ذره ذره تو ذهنت وارد میکنه**، بدون اینکه دنبال پاسخش باشه هی از این طرف و اون طرف شبهات را برات مطرح میکنه، یه روز جکی میگه که دین را به مسخره گرفته، یه روز از فلان شبکه ماهواره ای و... اگه هر روز یکی دو تا از این حرفها بزنه بعد یک سال صدها و هزاران شبهه در ذهن شما ایجاد شده بدون پاسخ، نتیجه اش میشه تضعیف ایمان تو به خدا و پیغمبر و دین، یا هر روز میاد حرفهای نا امید کننده میزنه.

انواع دوست: 4) ماری

مار خوش خط و خال و زیباست، زیبایی مار جذب کننده است ولی وقتی بهش نزدیک شدی طبیعتش اینه که نیش میزنه و نابودت میکنه! مثل دوستی با نامحرم؛ اولش فکر میکنی خیلی خوب و خوش میگذره اما بعدش هزار جور گناه و مصیبت و کار اشتباه دچار میشی، می بینی از درس و زندگی افتادی و رسیدی به جایی که اگه بخواهی از راه قانونی و رسمی هم با اون دختر ازدواج کنی اونقدر از درس و زندگی افتادی که تبدیل شدی به یه آدم علاف بیکاری که هیچ کس حاضر نیست به تو دخترش را بده؛ علت اینکه گفته میشه تو این سن و سال شما باید هدف اصلیتون درس خوندن و آماده شدن برای کسب و کار و به دست آوردن درآمد باشه و انشالله بعداً به ازدواج فکر کنید و دختر خانمی با شخصیت را با مشورت بزرگترها برای ازدواج انتخاب کنید.

بازی بله و خیر

روش بازی در این بازی دانش آموزان نباید پاسخ سوالات را با بله و خیر یا هر کلمه و عبارتی که معنی بله و خیر بدهد جواب بدهند.

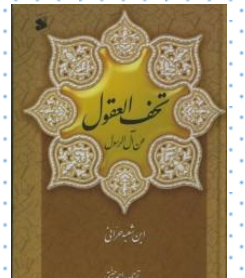
9. کسی که نماز نمیخونه آدم بدیه؟
10. دوست باید مثل آینه باشه؟
11. دوستت مورچه ای اند؟
12. بهترین دوست ، دوست مگسیه؟
13. آیا دوست ماری دام پهن میکنه؟
14. کره زمین گرد است؟
15. شیطان دشمن انسان نیست؟

1. آیا بهترین دوست کتابه؟
2. آیا با دوستت دعوا کردی؟
3. میشه با نا محرم هم دوست شد؟
4. بهترین جا برای پیدا کردن دوست تو پارکه؟
5. کسی که تو مسجد باهاش دوست بشیم دوست بدیه؟
6. برادر مادرتون دایی شما میشه؟
7. آیا پایتخت ایران شیراز هست؟
8. کسی ادم مسخره میکنه دوست خوبیه؟

انواع دوست:5) عنكبوتی

دوستی که دام پهن میکند فریبت میدهد و ازت سوءاستفاده میکند مثل عنكبوت که برای شکار خودش دام پهن میکند و فریبتون میدهد بعضیها دوستی هاشون عنكبوتیه چیکار میکنند ؟ دروغ گو هستند فریبکاراند. تا حالا تو بیابون سراب دیدید؟ از دور سراب می بینی، وقتی نزدیک میری هیچی نیست! آدم دروغ گو هم اینجوریه دور رانزدیک و نزدیک را دور میکند کاری که باید بگوید هست میگوید نیست باید بگوید میگوید هست.

إِيَّاكَ وَ مُصَاحِبَةَ الْكَذَّابِ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَةِ السَّرَابِ يُقَرَّبُ لَكَ الْبَعِيدَ وَ يُبْعَدُ لَكَ الْقَرِيبَ «
تحف العقول عن آل الرسول صلى ال، ج 2، ص 279

انواع دوست:6) پروانه ای

دوستانی که راز دار، فداکار، راستگو، بخشنده و مهربان هستند و انسان را به یاد خدا می اندازند مثل پروانه هستند.

داستان شهید ابراهیم هادی

کسی که صدایش باعث ایجاد رفاقت میشه و دشمن عراقی با صدای معنوی اذانش راهش را به درستی پیدا میکنه!

دوستان ابراهیم نقل میکنند در خط مقدم جبهه تو به منطقه بودیم که آگه رو پا می ایستادیم عراقیها ما را می دیدند، اینقدر نزدیک بودیم که آگه عراقیها بلند همدیگه را صدا میزدند صدایشون شنیده میشد، یه روز صبح زود وقت اذان ابراهیم گفت: میخوام برم روی خاکریز و اذان بگم، دوستاش گفتند: چه شده که الان می خواهی اذان بگی؟ صداتا بشنوند با تیر میزننت! ولی او اصرار داشت که باید اذان بگه و دلیلش را برای هیچ کسی توضیح نمی داد، بالاخره با صدای بلند مشغول اذان گفتن شد.

داستان شهید ابراهیم هادی (ادامه)

اتفاقا وقتی اذان گفت به سمتش تیر اندازی شد و ابراهیم تیر هم خورد، اذانش که تموم شد، بچه ها بهش گفتند: چرا این کار را کردی؟ ولی باز هم دلیلش را نگفت، بردنش تو سنگر و زخمش رو بستند، بعد از مدتی یک دفعه ای می بینند که چند نفر عراقی با دستمال سفید دارند میان این طرف! اول فکر میکنند شاید این فریب دشمن باشه، آماده باش میدن و اسلحه ها را آماده میکنند، اما بعد می بینند که این عراقیها با فرمانده خودشون تسلیم شده اند. ازشون می پرسند بعد این همه روز چرا الان تسلیم شدید؟ میگن: اون کسی که اذان میگفت کجاست؟ ما به خاطر اذان او تسلیم شدیم و ماجرای خودشون را توضیح می دهند.

با راستگويان باشيد

يا ايها الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ توبه / 119

اي كساني كه ايمان آورده ايد، تقوا داشته باشيد و همواره قرين و همراه راستگويان باشيد.

دعا

- خدایا به حق حضرت زهرا ما را از حسرت خوردن روز قیامت امان بده!
- به حق حضرت زهرا به همه ی ما خیر و برکت بده!
- به حق حضرت زهرا ما را از اعوان و انصار و دوستدارن واقعی اهل بیت و امام زمان قرار بده!
- به حق حضرت زهرا دوستان خوبی نصیبمان کن!
- عاقبت امر ما ختم به خیر و شهادت بفرما!
- به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

تهیه شده در

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

گروه تامین منابع

